FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

J.W. de Visserwei 10
9001 ZE Grou

(0566) 750 300
www.fumo.nl
info@fumo.nl

PER EMAIL

Aan de leden van:
- de gemeenteraden van de Friese gemeenten;
- Provinciale Staten van Fryslân;
- het algemeen bestuur van het Wetterskip Fryslân.

Grou, 15 april 2026

Kenmerk : 20260415AKN/001
Afdeling : Bedrijfsvoering
Behandeld door : de heer K.P. Derks

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u de ontwerpbegroting 2027 van de FUMO. Wij stellen u in de gelegenheid uw zienswijze over deze ontwerpbegroting naar voren te brengen. Graag ontvangen wij uw zienswijze uiterlijk 22 juni 2026, zodat het algemeen bestuur van de FUMO deze kan betrekken bij de besluitvorming over de FUMO-begroting.

In deze aanbiedingsbrief geven wij u inzicht in waar de FUMO voor staat en lichten wij de hoofdpunten uit de ontwerpbegroting toe. In de volgende alinea's leest u meer over:
- wat de FUMO is en wat de FUMO doet voor de Friese gemeenten, de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân;
- het ontwikkelperspectief van de FUMO;
- het karakter van deze ontwerpbegroting met een toelichting op de belangrijkste uitzettingen;
- de wijze waarop wij u als raad, Provinciale Staten en algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân actief willen informeren.

Over de FUMO
De FUMO is de omgevingsdienst van en voor Fryslân. Alle gemeenten, de Provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân nemen deel in de gemeenschappelijke regeling FUMO. In opdracht van onze twintig deelnemers voert de FUMO taken uit op gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Daarnaast levert de FUMO advies over diverse specialistische onderwerpen.

Wij verwijzen u graag naar de website van de FUMO. Daar vindt u meer informatie over de bijdrage die de FUMO levert voor een gezond, schoon en veilig Fryslân en met dit filmpje krijgt u een snelle impressie. (https://www.fumo.nl/over-de-fumo).

Raden, staten en algemeen bestuur beter in positie
De positie van volksvertegenwoordigende organen binnen een gemeenschappelijke regeling is complex, ook bij de FUMO. Uw invloed beperkt zich in de praktijk vaak tot het indienen van zienswijzen op de ontwerpbegroting, maar juist die rol is van groot belang. De begroting vormt het financiële kader waarbinnen de FUMO haar taken voor de deelnemers uitvoert.

Als deelnemer bent u niet alleen opdrachtgever, maar ook mede-eigenaar van de FUMO. Het algemeen bestuur van de FUMO, feitelijk de ‘vereniging van eigenaren’, stelt jaarlijks de begroting vast.

Naar een robuuste en toekomstbestendige FUMO
Vorig jaar is een beleidsarme begroting voor het jaar 2026 vastgesteld en is rekening gehouden met de financiële positie van deelnemers en keuzes waar overheden voor staan. Daarmee werd in financiële zin een pas op de plaats gemaakt.

Deze pas op de plaats had niet alleen een financiële achtergrond. Onder de deelnemers werd steeds duidelijker dat de deelnemers niet op één lijn zaten en er verschillende beelden en verwachtingen van de FUMO bestonden. Dat maakt het voor de FUMO lastig om aan verschillende verwachtingen te voldoen. Het slagvaardig en effectief uitvoering geven aan de opdrachten van onze deelnemers kwam meer en meer onder druk te staan. Zo creëerden wij, deelnemers en de FUMO, onze eigen teleurstelling.

In de zienswijzen op de ontwerpbegroting 2026 vroeg een aantal raden en provinciale staten hier aandacht voor. In het najaar van 2025 is dan ook een nieuw pad ingeslagen. Er is toegewerkt naar een gezamenlijk draagvlak voor de Friese omgevingsdienst. Dit mondde uit een bestuurlijke conferentie op 29 januari 2026 waarin het algemeen bestuur het fundament heeft gelegd voor een robuuste en toekomstbestendige FUMO.

Tegelijkertijd ligt er de opdracht om de positie van omgevingsdiensten te versterken. Dit vloeit voort uit het rapport Om de leefomgeving van de Commissie Van Aartsen. Voor omgevingsdiensten, en dus ook voor de FUMO, betekent dit dat de FUMO aan robuustheidscriteria moet voldoen. Deze worden wettelijk verankerd. Het algemeen bestuur heeft zich uitgesproken voor een zelfstandige omgevingsdienst van en voor Fryslân en niet voor een fusie met één of meer andere omgevingsdiensten.

Eind 2025 heeft het dagelijks bestuur een interim secretaris/directeur aangetrokken. Op verzoek van het dagelijks bestuur heeft hij in beeld gebracht waar de kwetsbaarheden van de FUMO organisatie liggen. Daarnaast is zijn opdracht om uitwerking te geven aan de versterking en doorontwikkeling van de FUMO. Dit traject zal naar verwachting enkele jaren in beslag nemen. De koers is bepaald, aan het ontwikkelplan wordt nu hard gewerkt.

Vanuit deze basis werkt de FUMO toe naar een organisatie die in 2030 integraal opereert en aantoonbare maatschappelijke meerwaarde levert, in nauwe samenwerking met het bevoegd gezag. Dit markeert een doorontwikkeling waarbij wordt verkend hoe het onderscheid tussen basis- en plustaken zich verhoudt tot een meer integrale uitvoering van taken. Dit vraagt gerichte investeringen en een gefaseerde transitie naar een efficiënte, effectieve en stevig gepositioneerde organisatie.

Dit jaar staat in het teken van voorbereiding, 2027 vormt de investeringsbasis en in 2028–2030 wordt de ambitie concreet uitgewerkt in inrichting en uitvoering.

De ontwerpbegroting op hoofdpunten

De weg naar een robuuste en toekomstbestendige FUMO is vertaald naar de ontwerpbegroting voor het jaar 2027. Deze kent een uitzetting van € 3.2 miljoen. Hieronder lichten wij onderwerpen toe waarvoor extra middelen gevraagd worden. Dit betreft:

- Een bedrag van € 1 miljoen is het gevolg van indexeringen van de kosten voor lonen en prijzen. De FUMO volgt daarbij dezelfde uitgangspunten als gemeenten en de provincie.
- Onze deelnemers vragen ons realistisch te begroten. In afwachting van een onderzoek naar een realistische productiviteitsnorm is deze norm tijdelijk verlaagd op basis van de werkelijke cijfers van 2024 en 2025. Minder productieve uren per fte leiden in 2027 tot een uitzetting van € 300.000.
- Uit de analyse van de interim secretaris/directeur volgt dat de FUMO in vergelijking tot andere omgevingsdiensten een aantal functies op gebied van bedrijfsvoering mist. Versterking is nodig met een omvang van 7 fte, een uitzetting van € 720.000. Werkzaamheden worden nu noodzakelijkerwijs belegd bij medewerkers die daar niet voor zijn toegerust. Dit is merkbaar in de kwaliteit en leidt tot overbelasting, uitval door ziekte en vertrek. De continuïteit onder management en andere functies binnen bedrijfsvoering staat onder druk. Dit maakt de FUMO kwetsbaar en onvoldoende in staat om gericht te werken aan versterking van de organisatie. Versterking van de bedrijfsvoering is een noodzakelijke investering om de doorontwikkeling van de FUMO mogelijk te maken.
- Volgend jaar gaat de FUMO werken met omgevingsadviseurs. Dit betreft een nieuwe functie. De rol van deze omgevingsadviseurs is belangrijk in het licht van de doorontwikkeling van de FUMO. Uit de bestuurlijke conferentie is namelijk naar voren gekomen dat onze deelnemers veel waarde hechten aan een FUMO die goed weet wat er speelt bij de individuele deelnemer en daar vervolgens adequaat op kan inspelen; regionaal maatwerk dus. De omgevingsadviseur is een belangrijke sparringpartner voor de deelnemer, heeft kennis van de milieuvraagstukken die spelen en weet deze te vertalen naar een gerichte inzet van expertise vanuit de FUMO. De omgevingsadviseurs kunnen daarnaast een belangrijke bijdrage leveren aan de milieuparagraaf in de omgevingsplannen van gemeenten. Het betreft een functie waar andere omgevingsdiensten al ervaring mee hebben. Wij ramen de behoefte op 4 fte wat een uitzetting van de begroting betekent van € 400.000.
- Centraal voor de uitvoering van de VTH-taken is het zaaksysteem. Dit jaar wordt het zaaksysteem (verplicht) opnieuw aanbesteed. De keuze voor het nieuwe zaaksysteem wordt rond de zomer verwacht. In het najaar volgt de implementatie en de migratie van alle gegevens uit het huidige naar het nieuwe zaaksysteem. In 2027 houden wij rekening met een productieverlies van € 300.000 (incidenteel). Alle medewerkers in het primaire proces werken intensief met het zaaksysteem. Zij zullen goed geïnstrueerd moeten worden om zorgvuldig te werken met dit nieuwe systeem. Deze zorgvuldigheid is belangrijk voor de betrouwbaarheid van het systeem.
- Het algemeen bestuur van de FUMO heeft de Meerjarenagenda Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) vastgesteld. In 2026 worden de uren voor ZZS gedekt uit het regionale programma, waardoor deze inzet ten koste gaat van de reguliere controles bij bedrijven. Het voorstel is om hier in 2027 geoormerkte uren voor te begroten, zodat de FUMO controles kan uitvoeren overeenkomstig de streefwaarde die door de deelnemers in de Uitvoerings- en handhavingsstrategie is vastgelegd. Dit leidt tot een uitzetting van € 230.000.

De totale omvang van de begroting 2027 komt op een bedrag van € 26.6 miljoen. De bijdrage van uw organisatie vindt u in bijlage 1 van de ontwerpbegroting. De bijdragen van deelnemers aan de FUMO verschillen, omdat de aard en omvang van de opdracht van deelnemers aan de FUMO verschilt. Naast een toename van de bijdrage als gevolg van bovenstaande onderdelen, kan bij uw organisatie sprake zijn van een toe- of afname van de bijdrage als gevolg van inbreng of afname van uren voor taken.

Informeren van raden, staten en het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân
De FUMO bevindt zich in een dynamische fase. Een nieuwe koers, nieuwe uitdagingen en noodzakelijke versterking vormen een complex geheel. Wij zijn graag bereid een nadere toelichting te geven en uw vragen te beantwoorden. Bij uw griffie is dit aangeven. Een aantal gemeenten heeft inmiddels al aangegeven daar gebruik van te willen maken.

Ook kunt u gebruik maken van twee algemene informatiebijeenkomsten. Deze vinden plaats op

- dinsdag 19 mei 2026 van 19.30 – 21.00 uur
- woensdag 27 mei 2026 van 19.30 – 21.00 uur

U bent dan welkom bij de FUMO, J.W. de Visserwei 10, 9001 ZE Grou. Wij stellen het op prijs als u zich aanmeldt. Dit kan via bestuur@fumo.nl.

Tot slot
Wij nodigen u nogmaals uit uw zienswijze te geven op ontwerpbegroting FUMO 2027.
U wordt verzocht een eventuele zienswijze uiterlijk op 22 juni 2026 per e-mail toe te zenden via bestuur@fumo.nl.

De behandeling van de begroting 2027 vindt plaats in de vergadering van het algemeen bestuur van de FUMO op 10 september 2026.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de FUMO

Irona Groeneveld,
voorzitter

Jan Willem Strebus,
secretaris/directeur